

Short Thriller - Novel

Farah  
De Apostel

LIBERTY BIESMA

## Farah - De apostel - 2021



*“Liefde voor schoonheid is smaak. De creatie van schoonheid is kunst.”  
Ralph Waldo Emerson*

### Het interview

**D**e apostel draaide het vuur uit en keek haar geïnteresseerd aan. ‘Ach, ik doe het voornamelijk voor mijn plezier. En gelukkig wordt de smaak gewaardeerd.’ Hij speelde met zijn hand door de waterdamp boven de ketel, de hitte trotserend.

Hij draaide zijn lichaam naar de journaliste en lachte wat verlegen. Zo onopvallend mogelijk friemelde hij wat met de vingers van zijn rechterhand om iets plakkerigs eraf te krijgen wat op het aanrechtblad was achterbleven. De irritatie was in zijn ogen zichtbaar. Zijn blokhut won geen prijzen voor schoonheid, maar het deel waar hij zijn eten bereidde was smetteloos schoon.

Onder ons gezegd en gezwegen, leek zijn onderkomen meer op een boshut voor een clochard, maar in zijn beleving was het een chalet, omringd door bossen. Zo noemde hij het zelf ook. Lekker egocentrisch, zelfs zijn naar bos riekende hut nam een centrale plaats aan in zijn belevingswereld. Zo’n veelgeprezen persoon kun je het niet eens kwalijk nemen dat hij de wereld vanuit zijn eigen perspectief bekijkt.

Farah duwde met haar rechter middelvinger een eigenwijze donkere lok achter haar oor, worstelde even met een haar die aan haar gouden oorknopje vast zat, en keek nieuwsgierig om zich heen. Er vormden zich enkele dunne rimpels op haar voorhoofd. Haarlijntjes, meer is het niet, maar in het spiegelbeeld van een jonge vrouw lijken ze altijd dikker dan ze werkelijk zijn. Haar mond versmalde terwijl ze de omgeving op zich opnam. Er ontstonden enkele verticale barstjes in haar keurig aangebrachte bruinrode lippenstift. Zoveel indrukken. Ze wist niet of ze nu onder de indruk, bang of zelfs met

stomheid geslagen moest zijn. Deze voormalig docent biologie is een legende. Waarom zondert hij zich zo af? Ze snoof twee keer diep in om de odeur te op te nemen. Er hangt een klamme ondertoon van iets wat ruikt naar bosgrond en schimmels. Zoals het bos in de herfst, wanneer het geregend heeft en de zwammen tegen de bomen omhoog kruipend hun plekje vinden. Ze krabbelde zonder reden aan haar voorhoofd en veegde met de nagels van haar wijsvinger door haar zwarte wenkbrauwen. Ze kreeg letterlijk de kriebels wanneer ze dacht aan beestjes. Kruipende beestjes, vliegende beestjes, een spin. *Hè gadver*. Ze keek omhoog om zich zeker te stellen dat er geen spin boven haar hing. Geen spin te zien. Ze haatte spinnen. Van die kriebelige beesten en harige poten. Brr, een rilling kroop over haar rug.

‘Kijk gerust even rond. De koffie is zo klaar.’ Zijn stem klonk warm en diep. Een bariton. Dat had ze op zangles geleerd. Een zware mannelijke stem. ‘Alleen geen foto’s maken alsjeblieft. Ik ben op mijn privacy gesteld.’ Zorgvuldig goot hij het dampende water in de percolator.

‘Dat zal ik niet doen.’ Ze dwaalde met kleine stappen tussen het zit en werkgedeelte van de huiskamer, bang om iets van de zorgvuldig opgestapelde potten en pannen omver te lopen. *Ben ik nou de olifant in de porseleinkast?*

Een groot en donker antiek bureau stond vol opgestapelde petrischalen, stapeltjes papier, en hier en daar een reageerbuis in een roestvrijstalen houder die zo te zien al enkele jaren ervaring met chemische middelen had opgedaan. Tegen de kopse kant van het bureau stond een klein schooltafeltje met hierop een zacht zoemende HP-laptop. Aan de afgesloten toetsen te zien was het beestje klaar om de status ‘voltooid leven’ te krijgen en met pensioen te gaan.

De muur achter het bureau was grotendeels gevuld met een enorme wereldkaart. Zo’n oude die vroeger op scholen werd gebruikt. Nu kun je ze alleen nog vinden bij de antiquair. Twee lange houten stokken hielden het doek op spanning terwijl een stevig koord aan de bovenkant vermoeid haar best deed niet te bezwijken onder het stof.

De kaart was een boeiend schouwspel van informatie. Er waren tientallen, misschien wel honderd frutsels op vastgepind. Een gevouwen papieren bootje in Egypte, kleine gekleurde schaakstukken aan een touwtje, een zilveren en een gouden ring met een compleet werelddeel ertussen, polaroidfoto’s van vrouwen, een blonde paardenstaart, en verdeeld over de wereld allerlei memo’s, Ansichtkaarten water-berg-zonneschijn en

Baltische teksten die het plaatje ontsierden. Ergens in Noordoost Europa hing een zilver kettinkje met een kruisje eraan. Daarnaast een foto van een jong blond meisje met een uitgestoken rechterhand. Ze had iemands hand vastgehouden, maar die persoon was van de foto afgescheurd. Nu was ze met haar gele regenjasje, roze blos op haar wangen en plastic laarzen vastgeprikt op een polaroidfoto van een familiegraf. Er trok een koude rilling over Farah's rug terwijl ze zich omdraaide en omhoog keek.

In het plafond waren vier dakramen op gelijke afstand elkaar. Hierdoor was het binnen bijna net zo licht als buiten. Op een tafeltje naast de bank stond een liefelijk ogend paarsblauw plantje met een kaartje in de potgrond, "Aconitum napellus." Geen chique pot, maar een terracotta bloempot zoals je die in tuincentra ziet. Het plantje paste nog maar net onder de verkleurde beige kap van een klassieke staande schemerlamp. Een soortgelijke muurversie van dezelfde lamp hing links van de haard.

Farah keek naar de ramen en weer terug. Tientallen kweekpotjes vulden de vensterbank. Er groeiden kleine paprika's en pepertjes een de klein maar stevige plantjes. Veel anderen waren gewoon groen met hier en daar een gekleurd bloempje. Ze twijfelde over de dimensies van de leefruimte. Van buiten leek het chalet wat klein. Iets waar een klein gezin in zou kunnen wonen, meer ook niet. Eenmaal binnen was de hut ruimtelijk ingedeeld. Het is veel groter dan verwacht. Vanaf buiten was er aan de voorkant een deur en rechts daarvan een drietal ramen met zo'n twee meter ertussen. Vanaf binnen gezien zijn er naast de deur twee ramen. Er is dus nog een ruimte. Ze zag een ingebouwde schuifdeur met daarvoor een enorme gatenplant. Ze herkende hem wel, een Dieffenbachia. Haar moeder had er vroeger ook eentje, veel kleiner. Als kind noemde ze het een dief van Bagdad. *Arme papa... hij was vermoord in Bagdad, opgehangen wegens sodomie.*

Het was zowel haar gave als gesel dat ze zo associatief was. Dat heeft ze altijd al gehad. Ze rolde snel weer terug in haar observatie.

De schuifdeur gaat over in de houten wand en loopt helemaal door tot in de andere hoek, eindigend bij een deur met daarop een koperen kindje met een po in zijn handen. Duidelijk het toilet. Gelukkig hoefde ze daarvan geen gebruik te maken. Nu begreep ze de indeling ook beter. Er is daar waarschijnlijk een studie of logeerkamer. Hier en daar stond een krukje, een plantenbak, en op de vloer lagen grote en kleine kleden en stapeltjes boeken van diverse wereldkeukens. Twee losstaande leren stoelen aan beide

zijden van de haard en een rieten krantenmand vol oud nieuws naast de tafel. Vanaf het toilet was er een lange muur, een schoorsteen in het midden en links in de hoek weer een deur. Dit keer zonder aanduiding. Alleen wat krassen aan de donker houten deurpost, '5ck5.' Wat is dat nou weer... ze boog naar voren, kneep wat met haar ogen en tuurde nogmaals. Vanuit de keuken klonk het geluid van opgieterende koffie.

'Seks.' Het duurde even voor Farah weer terug was in het hier-en-nu. 'Er staat seks.' In zijn stem klonk een tevreden ondertoon. 'De hobbykamer,' spotte hij er nog achteraan. Het begon hem terstond aan zijn eikel te jeuken, onverbloemd kijkend naar Farah's borsten. Ze was er aan gewend, het interesseerde haar niet. Ze had niets om zich voor te schamen. *Kijk maar lekker, zou ik ook doen.*

'Oh, haha.' Ze deed haar best om het gemeend te laten klinken. Seks was geen onderwerp om hier, en zeker niet met een onbekende man, te bespreken.

Het aroma van ecologische koffie vulde de keuken. 'Wil je er suiker in?' Hij schepte 2 lepels in zijn eigen beker. 'Koffiemelk heb ik niet.'

Ze bekeek de apostel en zijn bewegingen. Hij was niet groot, een buikje, breedgebouwd en kort krullend donker haar met stoppeltjes van een onderontwikkelde snor. *Zou er nog meer onderontwikkeld zijn? Ksst, ga weg!*

'Suiker is prima hoor.' Het borrelde stilletjes vanuit haar keel bij de gedachte aan klodders romige koffiemelk. *Ok Fa, niet aan denken, focus...* ze kon zichzelf horen denken.

De apostel gebaarde naar de bank. 'Neem plaats.'

Zoals bijna iedere vrouw trok ze haar rok iets omhoog, ging zitten, en trok zonder resultaat de voorkant van haar rok weer twee millimeter richting haar knieën. De bank had een bolle zitting van stugge groene stof en was ruim genoeg voor drie mensen.

Farah voelde zich nog steeds wat onbeholpen door haar eerdere vraag in de keuken. Vragen of hij het voor het geld deed was erg bekrompen. Dat soort vragen zou je meer van een glossy tijdschrift kunnen verwachten. Een roddelblad zonder inhoud. De Privé of zo. En dat er dan 's avonds bij een actualiteitenprogramma over bekende Nederlanders, van die glad opgemaakte, non-binaire mannen hun best deden om gemeend geïnteresseerd over te komen. Ze wilde twee vingers in haar mond steken om een kots expressie te tonen, maar dat was ook wat overdreven. Ze was altijd al beeldend geweest in haar gesprekken en gedachten. *Oh, daar is de koffiemelk ook weer, bluh...*

‘Gaaf het?’ Hij keek haar oprecht aan.

‘Ja, zeker wel. De koffie is wat heter dan ik verwachtte. Ze tuitte haar lippen en blies zacht over haar beker.’

‘Werk je al lang voor dat culinaire blad?’ Hij probeerde een start te geven. Ze was duidelijk een groentje op journalistiek gebied.

‘Net een week. Dit is mijn eerste interview.’ Er verscheen een zacht plooiatje aan de voorkant van haar wangen. Ze keek er wat verlegen bij. ‘Bon Appétit, zo heet het, Bon Appétit. Ik had tijdens mijn studie bij hen stage gelopen op de redactie. Van oorsprong een Amerikaans blad wat nu ook in het Nederlands uitkomt.’ Ze sprak in haar enthousiasme zo snel dat haar stem er van oversloeg.

‘Doe maar rustig aan meid, ik heb de tijd.’ Hij draaide zijn heupen wat meer naar haar richting, legde zijn linkerbeen half op de bank. *Zo zat papa ook altijd, aandachtig en geduldig luisterend naar hoe mijn dag op school was. Hij was er altijd voor me, waakzaam en liefdevol. Zo voelde het ook met de apostel. Vertrouwelijk, een tikje intiem zelfs. Het stelde Farah gerust. Haar ademhaling werd rustiger, net als haar stem en bewegingen.*

De blik in de apostels ogen was rustig, vriendelijk en onschuldig. Hij haalde rustig adem, nam alle tijd. Net als hoe je een hond benadert. Kleine stapjes, iets dichterbij, niets doen, win vertrouwen, iets dichterbij, laat haar naar jou komen, en tot slot... aai haar, raak haar aan. Dan een kleine beloning, en je hebt een nieuwe vriend.

‘Lust je een stukje pastei?’  
‘Dat lijkt me heerlijk, maar ik heb net in de trein een broodje zalm op. Misschien later?’  
‘Natuurlijk, geen probleem.’ De glans trok voor een tweetal seconden uit zijn ogen, daarna herstelde hij weer met een warme glimlach. Ze had niets gezien.

‘Vind u het goed als ik wat aantekeningen maak?’ Ze zette haar beker op de robuuste houten tafel en pakte een notitieboekje uit haar tas van zacht kamelenleer.

‘Ja, natuurlijk, geen probleem.’ Zijn stem was rustgevend.

‘Waar is mijn pen...’ ze vond hem enkele tellen later op de bodem van haar tas. Ze graaide onbedoeld nog een lippenstift mee omhoog, die ze ongeduldig terug stopte in een zijvakje. Zo voorovergebogen plooiide haar blouse tussen de knoopjes open. De apostel aanschouwde met plezier haar licht getinte borst, aan de onderzijde ondersteund door een zwart kanten bh. De vingers van zijn rechterhand kromden licht,

in gedachten voelend aan haar borst. Een lichte stuwung van bloed deed zijn geslacht opzwellen.

Ze draaide ook wat zijn kant op met haar benen, spiegelde zijn houding, legde het notitieboekje op haar rok en klikte de vulling van haar pen naar buiten. Een stemmetje in haar hoofd bracht een tip van haar docente journalistiek in gedachten. *“Een klein beetje bloot werpt succes in je schoot.” Het werkt altijd. De meest norske persoon wordt een open boek wanneer je wat blootgeeft.* Ze legde beide handen op haar rok en trok die een klein stukje hoger. ‘Dat zit net iets prettiger.’ Ze keek hem onschuldig aan, gecharmeerd door zijn warme bruine ogen. De apostel volgde haar bewegingen. Zijn ogen stonden vriendelijk en eigenlijk was zijn hele karakter vriendelijk. Even schaamde ze zich dat ze hem niet direct vertrouwde. Kom op Fa, *het is gewoon een lieve en vriendelijke man.* Met dat in gedachten gunde ze hem haar mooiste glimlach.

‘U bent een plaatselijk fenomeen hier in het zuiden. Hoe dichterbij je in de buurt komt, hoe meer mensen praten over uw culinaire kunsten. En toch...,’ ze wachtte even, ‘toch produceert u maar beperkte hoeveelheden. Waarom? U zou rijk kunnen worden als u dit op grotere schaal zou produceren.’

‘Dat is nou precies wat ik niet wil. Je geeft het al aan, hier in de omgeving zijn mensen gek op wat ik maak. Maar mensen komen ook van verre, uit Duitsland en België. Een culinair meesterwerk noemen ze het. En een meesterwerk koop je niet in een supermarkt. Mensen zijn bereid om er goed voor te betalen en vinden het geen probleem om daarvoor lang te reizen.’ Hij sprak hartstochtelijk en met gebaren.

‘Het is net als kunst. Wil je een prentje, dan ga je naar de plaatselijke schilder. Wil je een meesterwerk, dan zoek je de meester op. Rembrandt, van Gogh, Vermeer. Of Rubens, om hier in de omgeving te blijven.’ Hij nam een slok van zijn koffie.

Farah maakte haar notities, aangevuld met een zelf bedachte vorm van steno. Haar slanke lange vingers bewogen ritmisch over het papier. Een half hart voor passie, twee vierkantjes in elkaar voor kunst, en nog wat nieuwe die ze ter plekke bedacht.

Ze keek hem enthousiast aan. Ze had nog zoveel vragen. Een klein zweetdruppeltje gleed tussen haar borsten naar beneden. In het zuiden is het altijd net iets warmer.

‘Waar pro...’ Farah keek afgeleid achterom. Er klonk een vreemd geluid uit de keuken. Iets met luchtballen. Alsof je in het rietje van je milkshake blaast in plaats van zuigt. De apostel schoot in de lach. ‘Kom, ik zal het je laten zien.’ Farah stond op en liep met kleine



passen naar de keuken, gevolgd door de apostel, die geboeid naar haar ronde billen keek. Farah's ogen verkenden het lange aanrechtblad en de kasten met werkbladen aan de linkerkant. Daar, daar was het weer. Blob...prff...

'Kefir.' De apostel kwam naast haar voor het werkblad staan en pakte een glazen pot met een waterslot op het deksel en maakte die open.

'Kefier? Wat is dat? Het lijkt wel yoghurt.'

'Kefir, met een enkele i.'

'Er zitten dingetjes in.' Ze wees naar de witte bolletjes keek er vies naar.

'Dat is het yoghurtplantje.'

Farah keek hem geboeid aan. 'Yoghurt komt toch gewoon van koeienmelk?'

'Klopt ja. Normale yoghurt wel. Dit is net anders. Hier maakt het plantje gezonde bacteriën aan die de melk omzetten naar een dikkere substantie die boordevol vitaminen zitten. En het is lekker fris. Wil je wat proeven?'

Farah knikte voorzichtig terwijl haar kin naar achter, en haar mondhoeken naar beneden trokken. Ze trok haar neus iets op. De apostel lachte en pakte twee kommetjes uit de kast en zette die op het aanrecht. Hij schoof de rechter nog iets aan zodat ze beiden even ver van de rand stonden. Behendig schonk hij de witte drank in de kommetjes. Hij pakte wat melk uit de koelkast en vulde de borrelende pot bij, tot net onder de rand.

'Het komt uit de Kaukasus, in de bergen van Oost-Europa.' Hij pakte twee lepels uit de lade en gaf er een aan Farah. 'Op een goede gezondheid.'

Farah roerde wantrouwig door de slierterige witte substantie en nam voorzichtig een hap. Ze rechtte haar rug en haar borstkas kwam naar voren. Haar ogen werden groter en haar mond viel open. 'Ohhh Wow! Dit is heerlijk!' Haar stem ging een octaaf omhoog en ook het volume had een boost gekregen. 'Ik had een weeïge smaak verwacht, maar dit is verrassend lekker. Het tintelt op mijn tong.'

De apostel keek haar enthousiast aan. Het is altijd leuk om een compliment te zien gebeuren. 'Help me onthouden dat ik je straks een fles meegeef.'

'Oh echt?' Ze stapte iets dichterbij en legde haar hand op zijn borst. 'Dat zou ik heerlijk vinden.' Vlug nam ze nog een hap en liep, balancerend met de inhoud van het kommetje, terug naar de bank.



De apostels ogen volgden de bewegingen van haar sportieve lijf, liep achter haar aan naar de bank, en nam weer plaats. Dit keer iets dichterbij. Even dacht hij aan de tintelende kefir bubbels. Dat ze alcohol bevatten hield hij maar stil. Waarom zou je de pret bederven?

Ongeremd door haar enthousiasme schoof ze haar rechterbeen op de bank en bood de apostel een zeer gewaardeerd uitzicht op de binnenkant van haar dijen. Hij keek niet te lang, even maar. Hij wilde niet dat de magie zou verbreken als ze zou zien waar hij naar keek. Gelukkig had ze alleen aandacht voor haar kom met kefir. Farah's ogen glinsterden. Beiden keken elkaar vrolijk en tevreden aan. Na even in stilte te hebben genoten zette Farah haar kommetje op tafel, nipt gevolgd door de apostel.

'Heerlijk,' articuleerde Farah. 'Dankjewel. Echt heerlijk.' Zonder dat ze het bewust deed, tutoyeerde ze hem. *Ach, dat moet kunnen Fa.* Het voelde bevrijdend om gewoon even niet oplettend en correct te zijn.

'Zullen we verder gaan? Dan probeer ik straks de bus van drie uur te pakken.' Ze pakte haar boekje en pen weer van tafel.

'Prima.'

Ze had wat vragen voorbereid voordat ze vanmorgen van huis ging. 'Ik ga niet naar uw geheime recept vragen, maar misschien kunt u er wel iets over vertellen. Is het Paté, Pastei? Of heeft het een andere naam? En waar maakt u het allemaal. Hier?' Ze gebaarde om zich heen.

'Het is een bourgondische pastei. Veel ingrediënten zijn lokaal verkregen. De groenten en het fruit zijn allemaal biologisch geteeld in de regio, zonder bestrijdingsmiddelen. De specerijen komen van over de hele wereld. Van ruwe Hollandse suiker tot Iraanse saffraan tot truffels uit Kroatië.'

'Ah, ook nog iets uit mijn geboorteplaats,' mompelde ze zacht. De apostel glimlachte vriendelijk.

Farah sloeg een blad om en schreef weer verder. Haar tong gleed even over de binnenkant van haar lippen om ze nat te maken. De apostel volgde het puntje van haar tong. 'En wat voor vlees gebruikt u? Ik had begrepen dat er wat variaties waren? Of dat het seizoensgebonden is? Kunt u daar wat over zeggen?'

De apostel stond op en liep naar een koelkast in de keuken. Hij pakte een reeds geopende fles witte wijn en schonk twee glazen in.

‘Ik wil je niet teveel over mijn receptuur vertellen. Ik hoop dat je dat begrijpt. Misschien is mijn filosofie daarachter nog wel veel belangrijker. Op zijn minst interessanter.’ Ze knikte begripvol en nam als vanzelf het glas aan. ‘Proost, op een geweldig artikel.’

Farah liet een slok wijn even door haar mond rollen en genoot van de heldere smaak. Het was heerlijk fris. Het etiket was Frans. Ze probeerde het zonder geluid door te slikken, maar de slok was iets te groot. Ze schaamde zich altijd voor dit soort keelgeluiden.

‘Dan raadt u mijn volgende vraag natuurlijk al.’ Ze lachte er lief bij en hij beantwoorde haar met een gespeeld, nadenkende blik, schuin omhoog.

‘Ik ben ervan overtuigd dat je in de natuur, in het leven, mag nemen wat je word aangereikt. Of dat nu voor voedsel of bezit is, dat maakt niet uit. Het is belangrijk dat je niets neemt, maar tevreden bent met wat je wordt aangeboden.’ En daarmee motiveert het jou om zelf ook te geven. Je bouwt aan jezelf door te geven. Het maakt zowel jou als de ontvanger gelukkig. Deze goede energie verspreidt zich en versterkt je geluk.

Nu keek Farah even nadenkend omhoog. ‘Bedoelt u een soort karma? Dat je karma punten spaart als je niet neemt, maar dankbaar ontvangt? En bonuspunten voor het geven en delen?’

‘Zo zou je het kunnen omschrijven.’ Hij keek rechtstreeks in haar bruine ogen en maakte kleine handgebaren bij het uitleggen van zijn visie. ‘Ik voel me kosmisch beter verbonden met de natuur wanneer ik in tevredenheid ontvang, in plaats van neem. Het is de kosmische energie die ik graag in balans wil houden.’

‘Wilt u er een voorbeeld van geven?’

‘Zeg maar gerust je hoor, voel je vrij alsjeblieft.’ Hij knipperde zacht met zijn ogen naar haar als vriendelijk gebaar. ‘Dat ging eerder vandaag ook goed toch?’

‘Ja,’ grinnikte Farah vrolijk. Ze pakte haar glas en nam een grote slok. De apostel schonk beide glazen nog eens vol en maakte zijn lichtblauwe overhemd een knoopje verder open.

‘Wanneer ik vruchten nodig heb dan raap ik die van de grond als de boom ze heeft losgelaten. Ik zal ze nooit van de boom plukken. Hetzelfde geldt voor noten. Groenten pak ik pas als ze volledig hebben geleefd.’

Farah stak haar vinger op. ‘Heb je dan niet allemaal plekje en deukjes op de groenten?’ ze keek hem vragend aan.

Hij dronk zijn glas leeg en zette het op tafel. ‘Dat geeft niet. Die heb ik zelf ook. En hier en daar een plekje hoort bij het leven. Voor mijn pasteien is het zeker niet nodig om jong fruit te plukken. Ik verwerk het in kleine stukken en daarna ondergaat het een eerste fermenteer proces.’

‘Fermenteren? Je bedoelt het proces van conserveren door verrotting?’

‘Ja, precies. Al klinkt dat ruw. Je hebt daarnet gefermenteerde melk gedronken. Dat vond je heerlijk.’ Hij wees naar de keuken en dat bracht hem gelijk op een geweldig idee. Meer wijn. Hij stond op en haalde een nieuwe fles wijn uit de keuken, ontkurkte die behendig en schonk ongevraagd beide glazen nog eens vol.

Farah voelde de alcohol nu al en twijfelde of ze nog een glas moest aannemen. Ach, het was warm, waarom niet. Ze pakte de voorkant van haar bloes vast en trok die iets naar voren. Ze wapperde met haar notitieboekje wat lucht naar binnen om de kleine zweetdruppeltjes van haar borsten en oksels te verdrijven.

‘Het draait om gisten en goede bacteriën. Wanneer je bij groenten of fruit een bepaalde hoeveelheid zout toevoegt, dan veroorzaak je een onbalans in de slechte bacteriën. Die verzwakken. Een melkzuurbacterie is nu in staat de slechte bacteriën aan te vallen. Hierdoor veranderen de aanwezige eiwitten van structuur en komen er vitamines en vrij die er eerder niet in voor kwamen. Ook veranderd de zuurgraad tot beneden de 4,5. Met de kefir werkt dat trouwens exact gelijk. Alleen heeft die geen zout nodig. Daar doet het plantje haar werk.’

Farah’s pen ging vliegensvlug over het papier. Op de universiteit had ze veel geoefend om te schrijven zonder op het blad te kijken. Dat resulteerde wel eens tot pennenstrepen op haar kleding. Gelukkig nam haar bekwaamheid toe en de inkt op haar kleding af. Nu had ze er haar voordeel mee.

‘En dan? Als die zuurgraad afneemt?’

‘Dan is het product geconserveerd.’ De apostel keek tevreden en trots op zijn kennis.

‘Zoals een pot boontjes van de super?’

‘Zo zou je het kunnen zien. Alleen zit er in die potten conserveringsmiddelen die ik niet goedkeur. De groenten zelf zijn goed hoor, niets slechts daarover. De stoffen die de lange houdbaarheid vergroten zijn echter op zijn minst discutabel.’

Ze nam een slok van haar wijn en hem bewonderend aan. Hij had een uitdagende blik in zijn ogen. ‘Heb je wel eens zo’n grote augurk op? Zo eentje die ze bij snack wagens of op Scheveningen verkopen?’

‘Jawel... die grote zure bommen.’ Haar harde schaterlach vulde de ruimte terwijl ze enthousiast haar hand op zijn knie legde.

‘Die zure bommen waren eerder zoete komkommers.’

Ze keek hem vol ongeloof aan. ‘Echt waar?’

‘Echt waar.’

‘Zie je nou, ik heb dat altijd al gedacht. Alleen klopte het niet, komkommers zijn veel groter.’

Hij keek haar aan alsof hij een meesterlijke aanval met schaken had bedacht. ‘Die grote komkommers beginnen ook klein. En sommige soorten blijven klein. Die gaan in een pot met azijn, suiker en wat zout en wat mosterdzaad. En dan heb je na drie weken augurken. Of zure bommen als ze wat dikker zijn.’

Farah was dolenthousiast. ‘Ik heb hier de dag van mijn leven zeg... ik leer van alles.’

Ze legde haar hand weer op zijn been. ‘Kom, ik heb nog een half uur en nog drie vragen.’ Ze veegde even langs haar klamme voorhoofd en keek verlangend naar haar glas. Die was leeg. Gelukkig bracht de apostel daar snel verandering in. Ze voelde de alcohol door haar aderen stromen. Het was ook zo’n godvergeten warme dag. Ze twijfelde of alcohol nu het beste was om gehydrateerd te blijven, maar het smaakte haar prima, ondanks dat ze wat lichter in haar hoofd werd.

‘Je vertelde over de groenten, het fruit en de filosofie van het krijgen in plaats van nemen.’ Het tutoyeren ging haar steeds gemakkelijker af. ‘Hoe zit dat met het vlees in de pasteien? Ik kan me niet voorstellen dat een koe zich hier komt aanbieden.’

‘En toch is dat precies wat er gebeurt.’ De charme in zijn ogen verstrakte voor een paar seconden en vonden daarna hun rust weer. ‘Ik zal nooit jagen op een dier voor het vlees in de pasteien. Ik wacht tot zij zelf naar me toe komt.’

Farah deed haar best om hiervoor een stenotekentje te bedenken. Voor zichzelf had ze dit struikelzinnen genoemd. Een zin waarvan je niet weet hoe je hem op moet schrijven. Ze kwam niet verder dan de hoofdletters ZIJ? ‘Het zal de wijn wel zijn, maar je bedoelt de koe toch?’ Ze wapperde wat wind langs haar nek en gezicht.

‘Ja, ik bedoel de koe.’ Hij lachte er vriendelijk bij. Ze schoten samen in de lach.

‘Ok, op een-na-laatste vraag. Maak je alles hier in de keuken? Of is er een werkplaats?’ ondertussen schreef ze de struikelzin als KOE, gevolgd door enkele vraagtekens.

‘Achter het chalet heb ik een vrij ruime aanbouw. Die heb je waarschijnlijk niet gezien, er staan wat bomen voor. Daarbinnen heb ik een industriële keuken.’

‘Die mag ik zeker niet zien?’ ze trok een pruillipje en kneep wat met haar ogen.

‘Nee, sorry. Dat is mijn culinaire heiligdom. Daarnaast is het ook vanwege hygiënisch oogpunt dat ik geen andere personen toelaat.’

‘Ik begrijp het.’ Ze keek er wat gespeeld zielig bij. ‘Nog een kleine tussendoorvraag. Ik begrijp de filosofie en het fermenteren voor smaak en om te conserveren. Kan dat wel eens misgaan?’

‘Ja, dat zou in principe kunnen. Iedereen die conserveert, inmaakt, weckt of fermenteert, komt dat wel eens tegen. Een deksel die niet goed afsluit, een thermostaat van een ketel die niet goed werkt of een bacterie die heimelijk binnenkomt. Het zijn vooral de beginners die fouten maken. Als je ervaren bent komt het nauwelijks voor en kun je het op tijd herkennen.’

‘Stel dat je niet weet dat er een bacterie in zit en je eet het, wat dan?’

‘Met veel pech krijg je botulisme.’

‘En dan? Word je dan ziek?’ Farah trok een bezorgd gezicht.

‘Dat kun je wel zeggen ja.’ Zijn stem klonk waarschuwend. ‘Je krijgt binnen een paar uur hoofdpijn en je wordt wat draaiërig. Net alsof je te veel alcohol op hebt. Langzaam treed de vergiftiging in. Je zicht gaat achteruit, je praat moeilijker en hebt moeite met slikken. Daarna raak je langzaam verlamd met de dood tot mogelijk gevolg.’

‘Het grote probleem is de aanwezigheid van een bacterie, clostridium botulinum. Die komt in de hele natuur voor en is op zichzelf niet eens schadelijk.’ Hij veegde zijn wijsvinger over de tafel en stak die demonstratief in zijn mond. ‘Je zou hem zo kunnen eten zonder probleem.’

‘Wat is het probleem dan?’ Ze keek de apostel geboeid aan en krabbelde nog wat notities in haar boekje. Ze hing weer aan zijn lippen.

‘Het probleem ontstaat wanneer de bacterie zich kan ontwikkelen in slecht geconserveerd voedsel. Door het ontwikkelen komt er een stof vrij, botuline. Dit is een bijzonder gevaarlijk gif. Misschien wel een van de meest giftige stoffen. Het is ook wel bekend van plaatselijke vogelsterfte. Een visser bijvoorbeeld, vangt een vis en laat die op

het gras liggen. 's Nachts vreten de ratten eraan en laten een beschadigd lijk met bacteriën achter. In de komende dagen trekt het ook vogels aan die even proeven en daarmee besmet raken. Die vogels sterven en komen op het land en in het water. Als ook die dode dieren worden aangevreten, dan heb je een cirkel van besmetting. De enige manier om dat te doorbreken is de dode dieren te verwijderen en de zieke te doden.'

Een moment van bezinning bood stilte terwijl Farah schreef.

'Ik begrijp het. Zo zie je dat kennis van goed conserveren van levensbelang is.'

'Absoluut ja. Nu komt het botulisme gelukkig weinig voor, maar ook thuis kun je je eten goed bederven.'

Farah keek hem vol ontzag aan. Haar gedachten gingen naar haar kleine keuken en wat daar allemaal mis kon gaan. 'Per ongeluk neem ik aan?'

'Ja, zeker per ongeluk. Niemand wilt zichzelf bewust besmetten. Maar het gebeurt ongezien en vaker dan je denkt. Bijvoorbeeld als je zelf groentesoep met vlees maakt en het niet lang genoeg kookt. Dat moet je zeker 2 uur koken, anders ligt bederf op de loer. Of wat denk je van salade maken en ondertussen je lepel of vork aflikken. Dan komt er speeksel in je salade. Er leven zo'n 10 miljard bacteriën in je mond, verdeeld over 700 soorten. Dat kan je lichaam prima aan, we hebben een geweldig immuunsysteem dat ons beschermt. Zeker bij veel voorkomende bacteriën. In het geval van de soep of salade kan het zomaar anders lopen. Zeker als je het dan ook nog dagen bewaart. Door invloed van temperatuur en ingrediënten kan een bacterie muteren en daardoor onbekend zijn voor jouw immuunsysteem.'

'En dan word je ziek?'

'Je krijgt in ieder geval een lichte koorts, omdat jouw immuunsysteem in de aanval gaat.'

'Hoe zit het dan met speeksel van een ander persoon? Wanneer je zoent of zo?'

'Wanneer je tien seconden tongzoent wissel je zo'n 80.000 bacteriën uit met de andere persoon. En als je dat vaak genoeg met dezelfde persoon doet, begint het speeksel op elkaar te lijken.'

'Ok, ik zoen nooit meer.' Beiden schoten in de lach. Farah pakte haar glas van tafel en dronk hem in een keer leeg. Ze giechelde vrolijk toen ze aan de laatste vraag dacht.

‘Ok, de laatste vraag.’ De apostel beantwoorde haar spel door een wantrouwend gezicht te trekken.

‘Ik ken je alleen als “de apostel”. Wat is je echte naam?’

De apostels glimlach ging over tot een serieuze blik. ‘Ik heb die naam geadopteerd vanwege een hele goede reden. Het heeft te maken met nare jeugdherinneringen. Ik heb jaren geleden mijn gegeven naam afgestoten en dit als nieuwe naam gekozen.’

‘Hoe kan dat dan? Kun je jouw naam dan zo volledig veranderen in Nederland?’

‘In Nederland niet nee. In Litouwen is dat geen probleem. Ik kocht voor 200 euro een nieuwe naam inclusief paspoort. Voor 100 euro meer heb ik mij laten trouwen met mezelf, heb mijn oude ik als vermist opgegeven, en tot de dag van vandaag krijg ik daar van de Nederlandse staat nog steeds een weduwnaar pensioen van.’

Hij lachte hardop en streelde zijn hand door zijn haar. ‘Dat laatste niet vermelden hè?’

‘Nee,’ lachte Farah hardop. ‘Ik zou niet durven. Ik ben immers niet van de politie.’

‘Nee gelukkig niet. Dan zou je me gelijk arresteren.’

‘Hahaha, ja, ik sla je in de boeien wegens het vermoorden van je vroegere ik.’ De tranen van het lachen liepen langs Farah’s gezicht. ‘Waar heb je het lijk gelaten?’

‘Die heb ik deels opgegeten.’

Ze gierde van de lach. ‘En de rest?’

‘Daar heb ik een pastei van gemaakt.’ Ook de apostel had tranen in zijn ogen van het lachen.

Farah stond snel op. ‘O mijn god, ik pis bijna in mijn rok. Mag ik even naar het toilet?’

‘Ja natuurlijk.’ Hij wees richting het toilet en veegde met zijn onderarm het zweet van zijn voorhoofd.

Door alle verhalen over bacteriën kon ze het niet laten na het plassen haar handen grondig te wassen met het roze blokje Palmolive zeep. Ze streek vluchtig met haar handen over haar rok om ze te drogen.

Farah stopte haar schrijfgerei in haar tas en keek nog eenmaal rond. ‘Nou, ik geloof dat ik alles heb?’ Ze blies wat wind langs haar voorhoofd om een plukje eigenwijs haar voor haar ogen weg te krijgen.

‘Ik geloof het ook. En anders weet je me te vinden, toch?’ Hij lachte speels terwijl zijn ogen uitgebreid langs haar lichaam gleden. Hij liep rustig op haar af en gaf haar een



biologisch linnen tas mee. ‘Hier heb ik een fles kefir voor je en een stuk pastei. Die pastei is voor bij de borrel vanavond.’

‘Ah, dankjewel. Ze gaf hem enthousiast een kus op zijn wang.’

Farah nam afscheid, gaf de apostel een visitekaartje voor als hem nog iets te binnen schoot, en bedankte voor een geweldige en leerzame middag. Het zou nog iets meer dan twee uur duren voor ze weer bij station Rotterdam Blaak was.

De apostel schonk zich nog een glas wijn in, nam een slok, ging ontspannen op de bank liggen, stak zijn rechterhand in zijn broek, en begon rustig zijn piemel te masseren.

Na een kwartier stond hij op. Hij likte met tong langs het glas waaruit Farah had gedronken en zette de glazen in de keuken. Rustig en tevreden liep hij naar de schuur buiten. Er lagen wat konijnenkeutels voor de deur. Hij pakte zijn speciaal hiervoor aangeschafte roestvrijstalen stoffer en blik, veegde de uitwerpselen op, legde ze zorgvuldig in de bosjes, en opende de garagedeur. Hij knipte het licht aan, raapte de stekker van een grote langwerpige vrieskist op, stak die in het stopcontact en zette de thermostaat op -25. Hij staarde tevreden naar buiten. Het is een goede dag vandaag.

Hij pakte hij een rol landbouwplastic van een pallet en legde dat samen met wat rollen ducttape in zijn bestelwagen. Hij vulde een thermosflesje met water, pakte zijn zonnebril en autosleutels en reed weg.

## Vive la France



**N**a een rustige reis van twee uur in de trein kwam Farah aan bij station Blaak. Haar maag was al drie kwartier uur aan het rammelen en mede door de wijn kon ze wel wat eten gebruiken. Ze liep nog even naar de foodhal voor een broodje falafel met koriander-knoflooksaus. Ze besloot het daar te eten, dat scheelde weer afwas.

Een klein halfuur later opende ze de deur van haar gewaardeerde kubuswoning. Ze had na het overlijden van haar vader een aanzienlijke erfenis gekregen en dat gebruikt voor deze eigentijdse woning. Het werd ook wel het Blaakse Bos genoemd. Vierkante gele blokken boven een drukke verkeersweg in het centrum van Rotterdam.

Eenmaal binnen knipte ze de hoge staande schemerlamp naast haar bureau aan en legde haar tas op de glazen tafel. De muren waren wit. Hier en daar hing een grote zwart-wit foto van bekende steden zoals Sydney, Amsterdam, New York en Teheran. De woning was minimalistisch ingericht. Farah hield van rust en eenvoud. Het taupe tapijt was heerlijk zacht en lag door het hele huis. Ze genoot er van om op blote voeten te lopen. De geur van amber, van de oliebrander die ze gisteravond had aangehad, hing nog in huis. Eerst even naar de keuken om de pastei koud zetten voor vanavond. Ze knipte het lampje van de afzuigkap aan en legde de pastei in de koelkast.

Ze voelde even onder haar armen. Ze was klam bezweet door de intense dag en was ook best vermoeid. Ze liep de houten trap op naar boven, gooide haar kleding naast de ruw rubberen wasmand op de grond van de slaapkamer en keek even in de weerspiegeling van de ramen naar zichzelf. Ze hoorde zichzelf praten, *‘nou Fa, kom op... straks krijgen die bestuurders nog een ongeluk.’*

Strelend over de stoppeltjes op haar venusheuvel, liep ze naar de badkamer en draaide de tube Veet Silky Fresh open. Zeven dagen fris en zacht. Geweldig spul, zolang je het op je vulva smeert en niet in je vagina. Ze waste grondig haar handen, zette de timer van haar telefoon op vier minuten en deed haar donkerbruine lokken in een vlecht. Ze legde een handdoek en washand klaar en keek even op de facebook app of ze wat bijzonders had gemist. Reposts van het nieuws, een nieuw politiek doofpot schandaal en een president die zich alweer iets niet kan herinneren. Afkeurend scrolde ze naar beneden. Mmm, het zoveelste kattenfilmpje van haar vriendin. Gelukkig werd dat onderbroken door een trillende iPhone die nog op de stille stand stond. Met haar nagel flipte ze de schakelaar weer op de normale stand.

Tevreden poseerde ze voor de spiegel, flirtte met zichzelf en liep met uitdagende heupbewegingen naar de badkamer.

Behendig gaf ze met haar voet een zwaai aan de douchekraan om een plens koud water te voorkomen en wachtte geduldig tot er damp opsteeg. Ze deed haar best om haar haren droog te houden, en boende voorzichtig met haar washandje tussen haar benen. Eens in de week even intiem onderhoud met ontharing crème is beter dan dagelijks scheren. Nu nog even goed naspoelen met de douchekop, zodat er niets meer achterblijft. Na een minuut of drie stapte ze uit de douche, droogde zich af en keek tevreden in de spiegel. Even snel twee spraytjes Dior op haar borst, smeerde een likje Aloë Vera op haar schaamstreek en veegde het restant op haar voorhoofd en wangen.

Ze nam haar donkerrode negligé van het haakje aan haar kast en trok die aan. Glunderend keek ze even achterom in de spiegellende ramen, spande haar bilspieren aan en tuitte tevreden haar lippen. *Wat ben je toch een lekker wijf.* Ze knipte het lampje op haar nachtkastje vast aan. Het zachte licht paste perfect bij haar oosters ingerichte slaapkamer. Ze sloeg alvast een punt van het bed open en liep rustig zingend de trap af.

‘On se dit qu' a vingt ans on est le roi du monde,  
Et qu' éternellement il y aura dans nos yeux.  
Tout le ciel bleu”

*Tijd voor een glas wijn.*

Farah had geen bankstel, nooit gewild ook. Alleen vier leren stoelen. Waarom zou je een bank kopen als je geen tv in je huis wilt? Stoelen zijn veel praktischer.

Ze pakte een fles witte wijn uit de koelkast. Chateau goedkoop noemde ze het. Eenvoudige witte wijn met schroefdop om zo weg te drinken. Onderweg naar haar bureau pakte ze een groot kristallen wijnglas uit de Berberse buffetkast en zette haar drinkgerei op een kurken onderzetter.

Haar MacBook Pro begon zacht te zoemen toen ze hem openklapte. Op de achtergrond een rustige foto van een woestijn en twee kamelen. Helemaal zelf gefotografeerd van een ansichtkaart uit Marokko.

Ze bekeek haar aantekeningen vluchtig en bracht orde in de stapel prints van haar vooronderzoek. Ze dacht ineens aan de pastei in de koelkast en sneed er een plak af wat ze in blokjes op een schoteltje legde. Het was een symfonie van smaken in haar mond. Iets vettings, kruiden, een frisse bite en een mix van fruit en noten bij het doorslikken. Ze zag de apostel weer voor zich. *Wat een meester-chef is die man.*

Ze begon haar krabbels om te zetten naar korte getypte zinnen die ze eerst op volgorde gingen zetten om ze daarna aan te vullen met wat ze had onthouden van het interview. Voor ze er erg in had greep ze mis bij het leeggegeten schoteltje en nog erger, het lege glas wijn. Die kon ze snel bijvullen, de fles stond voor haar neus. Ze liep bijna huppelend van enthousiasme naar de keuken en sneed het restant van de pastei weer in kleine blokjes. De onderkant van haar negligé streelde haar ronde billen terwijl ze zingend en dansend terugliep naar haar bureau.

‘Mon cœur de silex  
Vite prend feu  
Ton cœur de pyrex  
Résiste au feu  
Je suis bien perplexe  
Je ne veux  
Me résoudre aux adieux’

Heerlijke muziek voor bij een fles wijn. Of twee. Of drie. *Ach who cares.*

Na een uur en 3 glazen verder, stonden de hoofdlijnen uitgewerkt in haar document. Of het nou de wijn was of het licht, ze had wat moeite met scherpstellen van haar ogen. Misschien een lichte hoofdpijn? Ze peuterde het elastiekje uit haar vlecht en masseerde haar nek. Ze at de laatste twee stukjes pastei in en keer op en liep naar de keuken om het schoteltje weg te zetten en haar waterflesje bij te vullen.

Ze bladerde door haar playlist op YouTube en koos voor 'Tous Les Garçons Et Les Filles' van Françoise Hardy. *Wat een prachtige vrouw. Je zou er spontaan biseksueel van worden.* Even haar ogen dicht en alleen luisteren, even een zen moment. 'Se tiver gostado, peço que desde já deixe o seu like!' Frans was Farah's tweede taal.

Na een paar minuten ging het wel weer. Farah zou nog een uurtje doorwerken en dan haar bed opzoeken. Morgenochtend weer HIT-training bij het strand aan de Maas.

Ze nam de tekst nogmaals door, schoot in de lach bij de hilarische momenten en herschreef enkele moeilijk lopende zinnen.

Ze goot het laatste beetje van de fles in het glas en nam nog een slok. Ze had ondertussen moeite met lezen en de letters leken te dansen. Het was warm. Ze stond op en wapperde haar negligé voor het openstaande raam op en neer... even afkoelen.

Ze waggelde naar het toilet en nam even de tijd omdat het daar koeler was. Ze keek even in de spiegel en veegde wat druppels van haar voorhoofd. Ze was helemaal warm. *Zou die falafel wel goed zijn geweest?*

Na wat water in haar gezicht te hebben gegooid stapte ze doelbewust op haar bureau af en nam een flinke slok water. Met moeite slikte ze haar water door. Geen wijn meer. Ze wilde graag haar artikel afmaken nu alles nog vers in haar geheugen was.

Ze scrolde door de afspeellijst, 'Non Non Rien N'a Changé' van Les Poppys. Leuke Franse jongens. Vooral met de leadsinger kon ze perfect in tweede stem meezingen, al was de stem van Farah warmer en dieper.

Ze probeerde nog wat te werken, maar kon steeds moeilijker lezen. Ze kwam maar niet uit de opbouw van die ene alinea, hoofdletters KOE. Hoe moeilijk kan het zijn. Waarom zou die koe naar hem komen en waarom bevestigde hij dat? Is het symbolisch? En zo ja, wie of wat is die koe dan? Ze snapte er niets van en voelde zich te aangeschoten om verder te gaan. Wat kan mij het ook schelen, morgen weer een dag.

Ze liep traag en schommelend naar de keuken en pakte een flesje bier uit de koelkast en wipte het dopje nonchalant in de wasbak. Dansend naar haar laptop kreeg ze met veel moeite een paar slokken weg. Ze zette het nummer opnieuw aan, nu een stuk harder, en gebruikte al dansend haar bierfles als microfoon om midden in de kamer mee te zingen.

Et pourtant bien des gens  
Ont chanté avec nous  
Et pourtant bien des gens  
Se sont mis à genoux  
Pour prier oui pour prier  
Mais j'ai vu tous les jours  
A la télévision  
Même le soir de Noël  
Des fusils, des canons  
J'ai pleuré, oui j'ai pleuré  
J'ai pleuré, oui j'ai pleuré  
Qui pourra m'expliquer que ...  
Non, non, rien a changé  
Tout, tout a continué  
Hé ! Hé ! Hé ! Hé !

Hoe meer ze haar best deed te zingen, des te erger begon haar keel zeer te doen van het schreeuwen. Gelukkig kon je deze microfoon ook gebruiken om te drinken, bedacht ze wijselijk.

Ze werd uit haar euforische moment gewekt door een ploffend geluid bij de voordeur. *Oh jee, het is al laat, de burens komen klagen.* Ze liep geschrokken naar de laptop en zette hem zachter. Dikke druppels zweet stroomden van haar rug, lekten langs haar billen op het tapijt. Haar hart klopte zwaar en onregelmatig. *Wat is er met me aan de hand?* Weer een doffe klap bij de voordeur. Alsof iemand een groot pak neergooide. *Wat is dat?* Ze liep schommelend naar de voordeur. Klam, bezweet en een pijnlijke strot. *Het zal toch niet...* Het begon haar te duizelen, donkere vlekken trokken voorbij haar ogen. Ze bukte om door het deurspionnetje te kijken. Ze zag te wazig, één grote vlek. Dan ineens een harde bonk

op de deur. Ze schrok, wankelde en zocht houvast toen ze met knikkende knieën van de koorts de deur opendeed.

‘Hallo Farah...’

‘Apostel?’

// Muziek:

Françoise Hardy - Tous Les Garçons Et Les Filles.

Françoise Hardy - Comment Te Dire Adieu.

Françoise Hardy - Le Temps de l'Amour.

Les Poppys - Non, Non, Rien N'a Changé

//

<https://open.spotify.com/playlist/37i9dQZF1DZ06evO4syizc?si=4ea9eb43ba2a4058>